

В.Д. Щербак, Національний банк України

ОСОБЛИВОСТІ МОДЕРНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ У КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

В Україні дедалі гострішими стають дискусії стосовно проблем, спричинених глобалізацією світової економіки. Цілком зрозуміло, що перспективи подальшого формування української банківської системи, значною мірою визначатимуться сучасними планетарними процесами і змінами, проблемами і викликами. В цьому контексті глибоке вивчення новітнього феномену – глобалізації, а також науковий пошук адекватної парадигми майбутнього розвитку банківської системи України набувають особливого, життєво важливого значення.

Справді, в той час, коли у міжнародному співтоваристві дедалі виразніше виявляються ознаки й характеристики глобальної економічної системи, коли ця система виступає як історичний виклик, альтернативою для будь-якої країни залишається питання, чи прийме вона цей виклик, чи ж відійде в історичне небуття.

Вперше термін “глобалізація” був введений американським економістом Т. Левіттом у статті, яку він опублікував у 1983 р. для означення феномену злиття ринків окремої продукції. Свій подальший розвиток поняття глобалізації дістало завдяки книзі консультанта Гарвардської школи бізнесу, японця К. Оме “Мир без границ” (1990 р.). У ній автор стверджував, що тенденції розвитку світової економіки неминуче ведуть до того, що транснаціональні фінансово-промислові групи все більш рішуче витісняють зі світового ринку національні корпорації. Цей процес неминуче призведе до інтернаціоналізації і глобалізації всієї системи світової економіки та її ринків. Інакше кажучи, світ опиниться на порозі нового етапу свого цивілізаційного розвитку.

Глобалізація відкриває перед людством величезні можливості в розширенні обміну товарами, послугами, інформацією, технологіями та капіталом, взаємодії в гуманітарній сфері, духовному збагаченні особистості. Водночас для значної частини людства глобалізація несе в собі й істотні загрози, зумовлюючи розмежування країн на “цивілізаційний центр” і “периферійну зону”, поглиблюючи їх диференціацію в соціально-економічному розвитку.

Глибокі сутнісні суперечності нинішнього цивілізаційного процесу висувають особливі вимоги до довгострокової соціально-економічної стратегії України. Необхідно скоригувати загальну спрямованість трансформаційного процесу, надати йому сучасних цивілізованих форм, знайти такі шляхи та механізми входження у світову економіку, які б дали змогу максимально скористатися позитивними наслідками глобального розвитку і водночас мінімізували економічні й особливо соціальні труднощі, пов’язані з адаптацією національної економіки до закономірностей світової господарської системи.

На нашу думку, посилення ролі банківської діяльності в сучасних умовах трансформації економіки ставлять такі завдання, як зміцнення

банківської системи, подолання розриву між банками і реальною економікою, залучення банків до реалізації нової економічної стратегії.

Основна увага має бути зосереджена на забезпеченні стійкості та надійності банківської системи, посиленні її концентрації, активному залученні в банківську сферу іноземного капіталу, у т. ч. країн – членів ЄС, значному розширенні механізмів довгострокового кредитування та інструментарію банківських послуг. Необхідна достатня і надійна правова база діяльності банківських інституцій, посилення конкуренції між ними, удосконалення механізмів банківського нагляду.